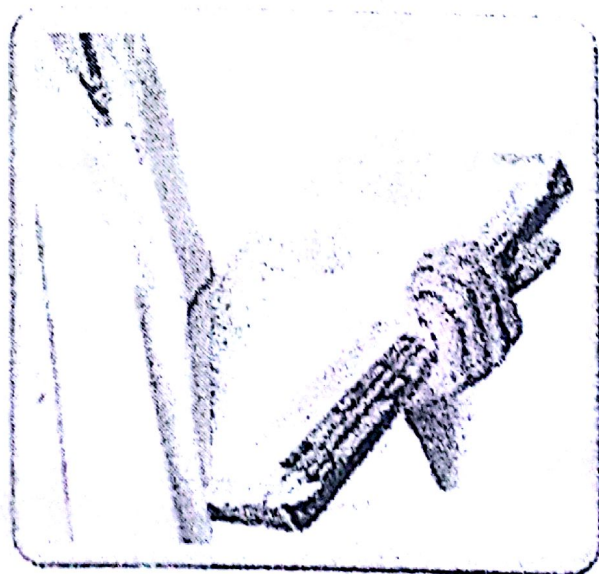

راهنمای اجرایی برگزاری کارآموزی عرصه

مقدمه :

تربیت دانشجویان در نظام سلامت مستلزم فراگیری دانش به روز، مهارت های عملی و نگرش به خدمت رسانی است. بدون تردید بخش عمده ی صلاحیت های عملکردی و نگرشی این فراگیران در عرصه های بالینی کسب می شود. از اینرو توجه به چگونگی تربیت و اجتماعی شدن دانشجویان امروز پرستاری، مامایی و اتاق عمل موجب می شود تا در آینده ای نزدیک شاهد حضور افراد دارای صلاحیت و توانمندی در خدمت رسانی به مددجویان نظام سلامت باشیم. بی شک نقش اساتید و کادر پرستاری مراکز آموزشی و بهداشتی درمانی در تربیت این فراگیران بسیار تعیین کننده است.

در این "راهنمای اجرایی برگزاری کارآموزی در عرصه " دانشجویان پرستاری، مامایی و اتاق عمل، واژه هایی بکارگرفته شده که تعریف آنها به شفافیت و فهم بهتر مطالب راهنما کمک می کند.

دوره ی کارشناسی: منظور از دوره ی کارشناسی، مجموعه دروس هماهنگ و پیوسته حاوی دروس پایه، عمومی، تخصصی، کارآموزی و کارآموزی در عرصه است که فراگیران رشته های پرستاری، مامایی و اتاق عمل با گذراندن آنها در طول مدت ۸ نیمسال تحصیلی (۴ سال) به اخذ درجه لیسانس (کارشناسی) نائل میشوند.

دروس کارآموزی: منظور از دروس کارآموزی، دروسی است که دانشجویان پرستاری، مامایی و اتاق عمل با هدف کسب دانش، نگرش و مهارت های عملی از ترم دوم تا ترم ششم

(همزمان با گذراندن دروس تخصصی) در محیط کار واقعی (بخش های بیمارستان، درمانگاه و مراکز بهداشتی درمانی) می گذرانند. این کارآموزیها با نظارت و حضور تمام وقت اساتید دانشکده و بعضاً استادان مدعو برگزار می گردد و تقریباً در طول سالهای اول تا سوم (ترمهای دوم تا ششم) تحصیل، دانشجو در اکثر بخش های اصلی به کارآموزی می پردازد.

دروس کارآموزی در عرصه: منظور از دروس کارآموزی در عرصه دروسی است که دانشجویان پرستاری، مامایی و اتاق عمل پس از خاتمه کلیه ی دروس نظری و کارآموزیها و گذراندن آزمون ورود به عرصه (در حال حاضر برای دانشجویان پرستاری) در نیمسال های هفتم و هشتم (سال آخر) با حضور در مراکز آموزشی درمانی و بهداشتی برای کسب تسلط و مهارت بیشتر بر چگونگی ارائه خدمات حرفه ای می گذرانند که برای دانشجویان دوره کارشناسی پرستاری و اتاق عمل در هر نیمسال ۱۲ واحد و برای دانشجویان دوره کارشناسی مامایی ۸ واحد همراه با تکمیل آمار زایمانی است.

همکار آموزشی: منظور از همکار آموزشی ، کلیه ی کادر پرستاری، مامایی و اتاق عمل هستند که در فرآیند نظارت و هدایت دانشجویان کارآموز در عرصه مشارکت دارند. از جمله این همکاران آموزشی می توان از مدیران خدمات پرستاری، سوپر وایزرهای آموزشی، سرپرستاران، پرستاران یا ماماها ی مسئول شیفت یا پرسنل پرستاری، مامایی و اتاق عمل نام برد.

اهداف کارآموزی در عرصه

برخی از مهمترین اهداف کارآموزی در عرصه به شرح زیر می باشد:

- کاربرد یافته‌های علمی و ارتقاء سطح دانش و مهارت کاربردی دانشجو در عرصه

کارآموزی

- بهبود کیفیت عملکردها و کفایت حرفه ای در ارائه خدمات با تأکید بر بکارگیری الگوی

فرآیند پرستاری و استانداردهای خدمات حرفه ای

- ارتقاء قدرت تشخیص و نحوه برخورد با مسائل و مشکلات مددجویان و اتخاذ تصمیم

مناسب در جهت رفع نیازها

- ارتقاء شخصیت حرفه ای و اعتماد به نفس با تقبل مسئولیت های پرسنلی به طور

مستقیم، آشنایی کامل با مسئولیت و وظایف مربوطه

باین ترتیب دانشجو در سال آخر با استقلال بیشتر و صرفاً با نظارت اساتید و همکاران

آموزشی (پرستار یا ماما یا کارشناس اتاق عمل) دوره ی کارآموزی در عرصه را با رعایت

کدهای پوشش حرفه ای و مقررات آموزشی سپری می کند

مقررات پوشش حرفه‌ای دانشجویان برای حضور در محیط‌های بالینی مصوبه

شورای آموزشی دانشگاه مورخ (۹۰/۷/۱)

پوشش دانشجویان دختر و پسر، هنگام ورود به بیمارستان‌های آموزشی و محیط‌های بالینی باید دارای ویژگی‌های زیر باشد:

- ۱- روپوش دانشجویی باید سفید، تمیز، مرتب، تا زیر زانو، راحت، دارای نشان (آرم) دانشگاه، ضخیم و دکمه بسته و آستین تا مچ دست باشد.
- ۲- دختران دانشجو، از مقنعه‌های بلند تا زیر سینه با رنگ مشکی یا سرمه‌ای استفاده کنند. حجاب اسلامی متناسب با ضوابط شرعی را رعایت نمایند. پوشاندن مو به صورت کامل مورد تأکید است.
- ۳- پوشیدن جوراب مناسب در محیط آموزشی الزامی است.
- ۴- کفش‌ها باید تمیز، جلو بسته، باینجه و پاشنه مناسب و رنگ متعارف باشد و هنگام راه رفتن ایجاد صدا ننماید.
- ۵- از پوشیدن دم پای و صندل در محیط‌های بالینی خودداری شود.
- ۶- شلوار بلند تا مچ پا با گشادی مناسب و رنگ متعارف استفاده شود.
- ۷- در درون بخش‌های بیمارستانی استفاده از هر گونه پوشش غیر حرفه‌ای روی لباس فرم مصوب ممنوع است.
- ۸- آشکار نبودن زیور آلات در انظار عمومی ضروری است.

۹- از به کار بردن هر گونه مواد آرایشی و مواد معطر تند و حساسیت زا باید خودداری شود.

۱۰- ناخن ها باید کوتاه، تمیز، بدون لاک باشد. استفاده از ناخن های مصنوعی ممنوع است.

۱۱- دانشجویان پسر باید از مدل‌های غیر متعارف و بلندتر از حد معمول موهای خود خودداری نمایند.

۱۲- الصاق اتیکت شناسایی مصوب دانشگاه در جلوی لباس به نحوی که به راحتی از فاصله ۲ متری قابل خواندن باشد الزامی است.

مقررات عمومی حضور در محیط آموزش بالینی

ساعت ورود و خروج دانشجویان به بخش

کارآموزی در عرصه (همانند یک شیفت کاری صبحها: ۷/۳۰-۱۳/۳۰، عصرها ۱۹/۳۰-

۱۳/۳۰ و شب ها ۷/۳۰-۱۹/۳۰)

تبصره: در موارد لزوم به تناسب نوع بخش و شرایط کاری ممکن است ساعات شروع و

خاتمه کارآموزی در عرصه متفاوت اعلام گردد که در برنامه تنظیمی گروه آموزشی مربوطه

مشخص خواهد بود.

محل ثبت ورود و خروج دانشجویان در کلیه کارآموزی‌ها اعم از روزهایی که استاد حضور

داشته باشد یا حضور نداشته باشد، در دفتری که از سوی دانشکده پرستاری مامایی به بخش

ارسال می شود، خواهد بود.

مقررات مربوط به تاخیر و غیبت دانشجویان

* در صورت تاخیر بیش از حد (حداکثر تا ۱۰ دقیقه) استاد/ همکار آموزشی از حضور

دانشجو در محل کارآموزی جلوگیری خواهد نمود و دانشجو به مدیر گروه ارجاع و آن روز

غیبت محسوب می شود.

* در صورت غیبت غیرمجاز بیش از $\frac{1}{10}$ طول مدت کارآموزی هر درس، نمره کارآموزی

صفر خواهد بود.

* در صورت غیبت مجاز بیش از $\frac{1}{10}$ طول مدت کارآموزی هر درس، نمره درس

مربوطه ناتمام خواهد شد و دانشجو موظف به تکرار دوره در ترم بعد و بر اساس برنامه تنظیمی

از سوی گروه خواهد بود.

گواهی پزشکی با تأیید پزشک معتمد ، فوت نزدیکان درجه ۱ ، غیبت با هماهنگی قبلی (موافقت مدیر گروه، استاد و همکار آموزشی) از موارد غیبت مجاز محسوب می شود.

* در صورت غیبت مجاز کمتر از $\frac{1}{10}$ ، کارآموزی جبرانی معادل زمان غیبت در نظر گرفته می شود که در طول مدت کارآموزی با معرفی نامه استاد به همکار آموزشی صورت می گیرد و جبران پس از پایان دوره با معرفی نامه تکمیل شده توسط استاد مربوطه و با تأیید مدیر گروه به بخش صورت می پذیرد. (پیوست ۱)

* در صورت غیبت غیرمجاز کمتر از $\frac{1}{10}$ ، علاوه بر جبران به میزان دو برابر مدت غیبت، به ازای هر روز غیبت یک نمره از نمره ارزشیابی کسر خواهد شد.

لازم به ذکر است تعطیلات مازاد بر یک روز در برنامه کارآموزی در عرصه بایستی جبران گردد.

* جبران غیبت کارآموزی در عرصه (کمتر از $\frac{1}{10}$ مدت کارآموزی) با معرفی نامه استاد مربوطه به همکار آموزشی مسئول شیفت خواهد بود.

* در مواردیکه کارآموزی در عرصه کاملاً با حضور مربی برگزار می شود جبران غیبت در آن، تنها با حضور مربی خواهد بود.

کارآموزی Long Day (صبح و عصر) ممنوع می باشد مگر اینکه در برنامه تنظیمی ارسال شده از سوی مدیر گروه آموزشی به بیمارستان قید شده باشد.

** حداقل نمره قبولی برای کارآموزی در عرصه نمره ۱۲ می باشد.

چگونگی اجرای کارآموزی در عرصه

بر حسب اینکه دانشجوی در طول دوره‌ی کارآموزی کدام بخشها را گذرانده و در کدام بخشها کارآموزی نگذرانده باشد و همچنین با توجه به شرایط و حساسیت بخش‌ها کارآموزی در عرصه به دو صورت برگزار می‌شود:

۱- بخشهایی که در طول دوره‌ی کارآموزی دانشجوی در آنها حضور نیافته و یا بدلیل حساسیت بالای نظارت و هدایت مربی نیازمند حضور تمام وقت استاد باشد، نظیر کارآموزی در عرصه بخشهای لیبر و نوزادان که در این موارد با حضور تمام وقت استاد بالینی از گروه آموزشی مربوطه صورت می‌پذیرد و کلیه دانشجویان موظف می‌باشند طبق برنامه زمانبندی اعلام شده توسط گروه مربوطه این دوره را بگذرانند. البته در این کارآموزی استاد بالینی سعی خواهد نمود که علاوه بر دستیابی به اهداف آموزشی اختصاصی آن بخش در جهت رسیدن به اهداف عمومی کارآموزی عرصه نیز تسهیل کننده فعالیت‌های آموزشی دانشجوی باشد.

۲- بخش‌هایی که به واسطه سپری نمودن آنها در طول دوره کارآموزی، دانشجوی از حضور نیمه وقت یا پاره وقت استاد و با نظارت همکار آموزشی (سرپرستار یا مسئول شیفت) برخوردار است. در حال حاضر اکثر واحدهای کارآموزی در عرصه، با توجه به اهداف عمومی و اختصاصی بدین نحو اجرا می‌شود. طبق برنامه زمان بندی ارسالی از دانشکده پرستاری مامایی به معاونت آموزشی مراکز آموزشی درمانی و ارجاع به دفاتر پرستاری، دانشجویان در روز اول کارآموزی با حضور استاد مربوطه در بخش حاضر می‌شوند. پس از آشنایی دانشجویان با بخش و همکاران آموزشی توسط استاد مربوطه، دوره کارآموزی ر عرصه در قالب شرح وظایف ذیل سپری خواهد شد.

شرح وظایف عمومی اساتید در کارآموزی عرصه

۱- معرفی دانشجویان به سرپرستار و کادر پرستاری بخش مربوطه

۲- ارائه شناسنامه درس و اهداف کارآموزی به همکاران آموزشی (سرپرستار یا

پرستار/مامای مسئول)

۳- تنظیم برنامه کل دوره دانشجویان با هماهنگی مسئول بخش در سه نسخه (دفتر

مدیر گروه، بخش، دفتر پرستاری) (در مورد بیمارستان الزهرا یک نسخه نیز در دفتر آموزش

بالین)

۴- تنظیم برنامه روزانه متناسب با اهداف آموزشی و اختصاص یک تا سه مددجو به

دانشجو

۵- نظارت بر دستیابی دانشجویان به اهداف آموزشی عمومی و اختصاصی بخش

۶- نظارت بر اجرای عملی فرآیند پرستاری و الگوهای استاندارد مراقبتی - درمانی

خاطر نشان می شود که بکارگیری فرآیند پرستاری طی بند ۲ صورتجلسه شورای

آموزشی دانشکده (مورخ ۹۰/۹/۷) و بند ۶ شورای آموزشی دانشگاه (مورخ ۹۰/۱۱/۲۳) لازم

الاجراست

۷- برگزاری راند آموزشی و اجرای برنامه های آموزشی مراقبتی اختصاصی هر بخش بر

حسب نیاز

۸- نظارت بر اجرای کدهای پوشش حرفه ای و مقررات آموزشی

۹- انجام ارزشیابی دانشجویان با توجه به نظرات همکاران آموزشی

۱۰- هدایت فعالیت های پژوهشی دانشجویان در کارآموزی عرصه

شرح وظایف همکار آموزشی (سرپرستاران ، پرستار یا مامای مسئول بخش)

در کارآموزی عرصه

۱- برقراری ارتباط مناسب و حرفه‌ای با دانشجویان و اساتید دانشکده پرستاری مامایی

۲- نظارت دقیق بر ورود و خروج دانشجویان

۳- اطلاع از شرح وظایف و اهداف کارآموزی در عرصه دانشجویان بخش

۴- مشارکت با مربیان در تنظیم شیفت دانشجو

۵- نظارت مستقیم یا غیر مستقیم (توسط سایر پرستاران یا ماماهاى بخش) بر کار

دانشجو

۶- تحویل دادن و تحویل گرفتن مددجویان از دانشجو (با توجه به حضور دانشجو در

بخش همزمان با آغاز و خاتمه شیفت ها، فرآیند تحویل به دانشجو می تواند در همان ابتدا و

انتهای شیفت و در جریان تحویل و تحول کادر پرستاری و مامایی بخش صورت گیرد.)

۷- تعیین ۱ تا ۳ مددجو برای هر دانشجو، متناسب با اهداف آموزشی کارآموزی

۸- تسهیل نمودن محیط مناسب آموزشی و حمایت از دانشجویان

۹- راهنمایی دانشجو در اجرای روبه های مراقبتی- درمانی با رعایت استانداردهای

مربوطه

۱۰- ارائه بازخورد مناسب به دانشجو در خصوص نقاط ضعف و قوت

۱۱- مشارکت مستقیم در ارزشیابی دانشجویان بر اساس دستور العمل ذیل

شرح وظایف همکار آموزشی (سرپرستاران ، پرستار یا مامای مسئول بخش)

در کار آموزشی عرصه

۱- برقراری ارتباط مناسب و حرفه‌ای با دانشجویان و اساتید دانشکده پرستاری مامایی

۲- نظارت دقیق بر ورود و خروج دانشجویان

۳- اطلاع از شرح وظایف و اهداف کارآموزی در عرصه دانشجویان بخش

۴- مشارکت با مربیان در تنظیم شیفت دانشجو

۵- نظارت مستقیم یا غیر مستقیم (توسط سایر پرستاران یا ماماهاى بخش) بر کار

دانشجو

۶- تحویل دادن و تحویل گرفتن مددجویان از دانشجو (با توجه به حضور دانشجو در

بخش همزمان با آغاز و خاتمه شیفت ها، فرآیند تحویل به دانشجو می تواند در همان ابتدا و

انتهای شیفت و در جریان تحویل و تحول کادر پرستاری و مامایی بخش صورت گیرد.)

۷- تعیین ۱ تا ۳ مددجو برای هر دانشجو، متناسب با اهداف آموزشی کارآموزی

۸- تسهیل نمودن محیط مناسب آموزشی و حمایت از دانشجویان

۹- راهنمایی دانشجو در اجرای رویه های مراقبتی- درمانی با رعایت استانداردهای

مربوطه

۱۰- ارائه بازخورد مناسب به دانشجو در خصوص نقاط ضعف و قوت

۱۱- مشارکت مستقیم در ارزشیابی دانشجویان بر اساس دستور العمل ذیل

نحوه ارزشیابی دانشجویان کارآموزی در عرصه

مسئول ارزشیابی دانشجو، استاد بالینی مربوطه می باشد اما در بخش هایی که ۵۰٪ یا بیشتر از طول مدت کارآموزی در عرصه بدون حضور استاد است، ارزشیابی با مشارکت همکار آموزشی انجام می گردد به این ترتیب ۱۲-۸ نمره از ۲۰ نمره بر اساس شناسنامه درس و فرم ارزشیابی توسط همکار آموزشی اعلام می گردد.

در صورت هدایت دانشجو توسط یک همکار آموزشی در بخش مثل کارآموزی مدیریت، فرم ارزشیابی اختصاصی توسط آن همکار تکمیل خواهد شد در غیر این صورت فرم عمومی ارزشیابی توسط مسئول بخش با مشارکت پرستار / ماما که هدایت دانشجو را به عهده داشته‌اند تکمیل خواهد شد.

پیوست ۱

" معرفی نامه جهت کارآموزی جبرانی عرصه "

سوپر وایزر محترم آموزشی مرکز آموزشی درمانی : .....

با سلام و احترام

بدینوسیله جناب آقای / سرکار خانم ..... به شماره

دانشجویی ..... دانشجوی رشته ..... جهت انجام

کارآموزی جبرانی عرصه در بخش ..... به مدت ..... شیفت در

تاریخهای ذیل تحت نظارت مسئول شیفت معرفی می گردند.

.....
.....
.....

نام و نام خانوادگی

مدیر گروه

نام و نام خانوادگی

استاد مربوطه

رونوشت:

- مسئول محترم بخش ..... جهت استحضار و هرگونه اقدام لازم